

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач

Сафін О.Д.

“20” серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППП 2.1.02 Психологія профільної школи

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014.06 Середня освіта (Хімія)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Хімія)»

Робоча програма «Психологія профільної школи» для здобувачів вищої освіти другого рівня (магістр) спеціальності: 014.06 Середня освіта (Хімія)

Розробник: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології І.П. Якимчук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «20» серпня 2020 року

Завідувач кафедри психології: О.Д. Сафін

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету
Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року

Голова науково-методичної комісії факультету Грабовська С.Л.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах		3/90
Курс		I
Семестр		1
Кількість змістових модулів із розподілом:		2
Обсяг кредитів		3
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:		10
Лекційні		4
Семінарські		6
Лабораторні		-
Самостійна робота		60
Індивідуальні завдання		20
Форма семестрового контролю		залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти оволодінню здобувачами вищої освіти психолого-педагогічними знаннями про особливості організації навчального процесу у закладах освіти з профільним навчанням, його змісту, характеру і функцій в стимулюванні професійного росту майбутніх учителів; забезпечення методичної підготовки майбутніх учителів з психології профільного навчання щодо реалізації державних стандартів змісту освітньої галузі 01 Освіта в загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання: сформулювати поняття про сутність і структура профільного навчання; основні поняття профільного навчання; принципи організації навчально-виховного процесу у профільному закладі; психолого-педагогічні особливості, форми та активні методи навчання учнів у ЗОШ; цілі та завдання виховання особистості учнів у профільній школі; особливості контролю і оцінки якості профільної підготовки учнів; психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів; вимоги до професійної компетентності вчителя профільної школи.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

1. Оволодіти загальними компетентностями:

ЗК 4. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички застосування комунікаційних технологій, ораторського мистецтва та риторики для здійснення ділових комунікацій у професійній сфері.

ЗК 5. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ЗК 6. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

ЗК 7. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, до вмінь представляти складну комплексну інформацію у стислій формі усно і письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні наукові категорії з філософії, історії розвитку суспільства та терміни природничих наук.

ЗК 9. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, критично оцінювати власну діяльність, професійно вдосконалюватися.

ЗК 10. Здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності, гнучкість мислення.

2. Досягти результатів навчання:

ПРН 6. Здатний створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

ПРН 26. Здатний виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади профільного навчання у старшій школі

Тема 1. Профілізація шкіл як один із напрямів розвитку середньої освіти в Україні

Модернізація українських школи за часи незалежності держави. Профілізація навчання як один з компонентів модернізації загальної середньої освіти. Умови запровадження і реалізації профільного навчання у загальній середній школі.

Тема 2. Історичний аналіз впровадження профільного навчання в практику навчальних закладів

Розвиток ідей профільного навчання у XVIII-XIX ст. Реформування школи на початку XX ст. Розвиток шкільної освіти у другій половині XX ст.

Тема 3. Сутність, мета, принципи та структура профільного навчання

Сутність і мета профільного навчання. Принципи організації профільного навчання. Структура профільного навчання.

Тема 4. Професійна компетентність вчителя профільної школи

Компетентність вчителя в умовах профільного навчання. Готовність вчителя до здійснення професійної діяльності (структура, критерії). Самооцінка професійної компетентності вчителя профільної школи.

Тема 5. Організація психологічного супроводу профільного навчання

Основні психологічні проблеми особистості учня. Напрямки психологічного супроводу профільного навчання

Змістовий модуль II. Методичні засади організації профільного навчання у загальноосвітньому навчальному закладі

Тема 6. Вимоги до змісту профільного навчання

Нормативні документи змісту освіти. Базові та профільні дисципліни. Варіативність предметів для вивчення учнями профільних класів.

Тема 7. Впровадження сучасних технологій навчання в практику профільної школи

Сучасні технології навчання. Характеристика технологій до профільної підготовки. Створення умов для самовизначення та самореалізації.

Тема 8. Форми організації профільного навчання

Характеристика форм організації профільного навчання. Варіативність моделей профільного навчання. 3.Обласні ресурсні центри.

Тема 9. Організація профільної допрофесійної освіти

Допрофільна підготовка як компонент профільного навчання. Форми та технології реалізації допрофільної підготовки. Психологічний супровід профільного навчання та допрофільної підготовки.

Тема 10. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах

Нормативно-правове забезпечення. Науково-методичне забезпечення. Інформаційне забезпечення.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади профільного навчання у старшій школі												
Тема 1. Профілізація шкіл як один із напрямів розвитку середньої освіти в Україні											2	5
Тема 2. Історичний аналіз впровадження профільного навчання в практику навчальних закладів											2	5
Тема 3. Сутність, мета, принципи та структура профільного навчання								1			2	5

Тема 4. Професійна компетентність вчителя профільної школи								1	1		2	5
Тема 5. Організація психологічного супроводу профільного навчання									1		2	5
Разом за змістовим модулем 1								2	2		10	25
Змістовий модуль II. Методичні засади організації профільного навчання у загальноосвітньому навчальному закладі												
Тема 6. Вимоги до змісту профільного навчання								1	1		2	7
Тема 7. Впровадження сучасних технологій навчання в практику профільної школи									1		2	7
Тема 8. Форми організації профільного навчання											2	7
Тема 9. Організація профільної допрофесійної освіти								1	1		2	7
Тема 10. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах									1		2	7
Разом за змістовим модулем 2								2	4		10	35
Усього годин								4	6		20	60
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-		-
Усього годин								4	6		20	60

6. Теми семінарських

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Семінарське заняття №1. Профілізація шкіл як один із напрямів розвитку середньої освіти в Україні		
2.	Семінарське заняття №2. Історичний аналіз впровадження профільного навчання в практику навчальних закладів		
3.	Семінарське заняття №3. Сутність, мета, принципи та структура профільного навчання		
4.	Семінарське заняття №4. Професійна компетентність вчителя профільної школи		1
5.	Семінарське заняття №5. Організація психологічного супроводу профільного навчання		1

6.	Семінарське заняття №6. Вимоги до змісту профільного навчання		1
7.	Семінарське заняття №7. Впровадження сучасних технологій навчання в практику профільної школи		1
8.	Семінарське заняття №8. Форми організації профільного навчання		
9.	Семінарське заняття №9. Організація профільної допрофесійної освіти		1
10.	Семінарське заняття №10. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах		1
			6

8. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Концепція профільного навчання в старшій школі 2013р.		3
2.	Галузева Програма впровадження профільного навчання 2008-2010 рр.		3
3.	Роль позашкільного навчального закладу щодо організації профільного навчання школярів		4
4.	Сутність профільного навчання		4
5.	Активні методи навчання		4
6.	Форми профільного навчання		4
7.	Профільне навчання учнів з обмеженими можливостями здоров'я		4
8.	Контроль і оцінка якості профільної підготовки учнів		4
9.	Психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів		5
10.	Досвід організації профільного навчання в старшій школі		5
11.	Профільне навчання у школах сільської місцевості.		5
12.	Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності		5
13.	Психологія педагогічної комунікативної взаємодії вчителя з учнями		5
14.	Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах		5
			60

9. Індивідуальні завдання

Мета й етапи підготовки роботи

Метою ІНДЗ є поглиблення і закріплення здобувачами вищої освіти теоретичних знань з дисципліни та набуття вмінь пов'язувати свої знання з практикою. Виконання ІНДЗ дає здобувачу вищої освіти можливість навчитися самостійно використовувати й узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення.

Основні етапи виконання ІНДЗ

I. Вибір теми та визначення завдань дослідження.

II. Добір та вивчення літератури, збирання та обробка інформації.

III. Складання плану роботи.

IV. Написання та оформлення ІНДЗ.

Вибір теми та підготовка ІНДЗ

Робота здобувача вищої освіти з вибору теми ІНДЗ має розпочинатися з ознайомлення з тематикою ІНДЗ. Орієнтовна тематика подається в робочій програмі з дисципліни та навчально-методичному комплексі.

Структура та обсяг ІНДЗ

ІНДЗ повинно мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно ІНДЗ складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел.

У вступі дають оцінку сучасного стану досліджуваної проблеми. Основна частина роботи поділяється на кілька розділів. Перший з них, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним питанням досліджуваної теми; інші – питанням аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванню висновків та пропозицій щодо її вирішення.

У висновках стисло підсумовують результати дослідження. Тут містяться висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнута мета та вирішені завдання, поставлені у вступі.

Список використаних джерел включає перелік джерел, що використовувались при написанні ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ – 20-25 сторінок формату А 4 рукописного тексту або 15- 20 сторінок комп'ютерного набору.

Приблизний обсяг структурних складових тексту ІНДЗ (кількість сторінок): вступ – 1-2; основна частина – 10-15; висновки – 1-2.

Рекомендована тематика ІНДЗ

1. Виконання наукового дослідження з проблем профільного навчання у сучасній школі за індивідуальним планом.
2. Розвиток профільного навчання в Україні. Концепція середньої освіти в Україні.
3. Критерії готовності вчителя до профільного навчання.
4. Профільне навчання: диференційовані форми.
5. Управлінсько-методичний супровід профільної школи.
6. Профільне навчання в ліцеї.
7. Оптимальні умови для навчання старшокласників у профільній школі.
8. Підготовка тез на одну з актуальних проблем теорії та методики профільного навчання.
9. Цілі, завдання, характеристика профорієнтації.
10. Особливості профорієнтаційної роботи практичного психолога.
11. Характеристика основних нормативно-правових документів, які регулюють профорієнтаційну діяльність.
12. Структурні компоненти профорієнтаційної роботи та їх характеристика.
13. Історія профорієнтації: профорієнтаційні дослідження у зарубіжній психології.
14. Історія вітчизняної профорієнтаційної діяльності.
15. Вікова динаміка професійного самовизначення особистості.
16. Психолого-педагогічні умови формування «внутрішньої позиції» суб'єкта праці у дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому і ранньому юнацькому віці.
17. Умови оптимального вибору професії.
18. Стадії професійного становлення особистості як активного суб'єкта праці.
19. Стадії вибору професії.
20. Експертна оцінка рівня сформованості особистості як активного суб'єкта праці.
21. Класифікація професій. Принципи вітчизняних класифікацій.
22. Загальна характеристика профконсультації та її місце в системі профорієнтації.
23. Функції і принципи професійної консультації. Професійно важливі якості консультанта.

25. Напрями організації профконсультативної допомоги. Етика профконсультації.
26. Інтерес як мотив вибору професії, класифікація інтересів.
27. Самооцінка профпридатності як мотив вибору професії: різновиди, вікові особливості самооцінки.
28. Обов'язок перед суспільством як мотив вибору професії.
29. Загальна характеристика здібностей. Застосування тестів з метою діагностики здібностей.
30. Організація професіографічного аналізу особистості.
31. Психологічні чинники основних компонентів профпросвіти.
32. Професіологія та професіографія як компоненти профінформації.
33. Характеристика основних розділів професіограми.
34. Характеристика психологічних чинників професіограми.
35. Вивчення професійних інтересів і професійних намірів учнів: характеристика психодіагностичного інструментарію.
36. Психодіагностичний інструментарій дослідження психофізіологічних функцій суб'єктів праці.
37. Методики дослідження професійно важливих якостей особистості.
38. Етапність професійного відбору та оцінка його ефективності. Документація профвідбору.
39. Особливості, завдання, умови визначення профадаптації як етапу профорієнтації, її види. Характеристика основних показників професійної придатності.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються як традиційні методи навчання (лекції різних видів, розповідь, бесіда, вправи тощо), так і інноваційні (метод проєктів, мозковий штурм, розв'язування виховних ситуацій тощо).

11. Методи контролю

Усне опитування, колоквіуми, поточне тестування, письмовий підсумковий контроль.

Для контролю знань та умінь використовуються методи усного, практичного, письмового та тестового контролю. Поточне оцінювання під час практичних занять, тематичне тестування, оцінка за реферат, підсумковий модульний тестовий контроль.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінки **«відмінно» (А)** заслугове слухач, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою.

Зазвичай, оцінка **«відмінно»** ставиться здобувачу вищої освіти, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять психології профільної школи, усвідомлюють значення наукових знань для організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності викладача, творчо використовують їх при розв'язанні ситуаційних психолого-педагогічних завдань.

Оцінки **«добре» (ВС)** заслугове здобувач вищої освіти, який виявив повне знання та розуміння навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу.

Як правило, оцінка **«добре»** виставляється здобувачу вищої освіти, які засвідчили системні знання та розуміння з психології профільної школи і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки **«задовільно» (ДЕ)** заслугове здобувач вищої освіти, який виявив знання та розуміння основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням

передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної психологічної літератури.

Зазвичай, оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу вищої освіти, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті, іспиті або при виконанні тестових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка **«незадовільно» (Fх)** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною психологічною літературою.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється здобувачу вищої освіти, у яких відсутні знання з психології профільної школи або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти освіти

Поточне оцінювання і самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T 1, T 2 ... T 9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	Fх	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про освіту» .- К., 1991.
2. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.).-К., 1994.
3. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – № 24. – С. 3-15.
4. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С.», 2003. – 296 с.
5. Галузева Програма впровадження профільного навчання 2008-2010 рр. (схвалена колегією Міністерства освіти і науки України, протокол №4/11-2 від 24.04.2008)
6. Закон України «Про загальну середню освіту» (ст.9,15,18,30,32,36Концепція профільного навчання у старшій школі (нова редакція) (наказ МОН№854 від 11.09.2009)
7. Балл Г. Психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів / Г. Бахл, П. Перепелиця Педагогіка і психологія проф. освіти. - 1998- № 5. - С. 149-159.

8. Гузеев В. Содержание образования и профильное обучение в старшей школе В. Гузеев // Нар. образование. - 2002. - №29. - С. 113-122.
9. Кизенко В.І. 3 вітчизняного досвіду організації профільного навчання в старшій школі /В.І. Кизенко //Підруч. для директора.- 2003.-№ 11/12.- С. 61-74.
10. Кизенко В.І. Дидактичні засади формування навчальних профілів: посібник. – Педагогічна думка, 2010.
11. Кизенко В.І., Трубачева С.Е., Корсакова О.К., Концепція профільного навчання в старшій школі 2003; 2009.
12. Шиян Н. І. Дидактичні засади профільного навчання у загальноосвітній школі сільської місцевості. - Х., 2005.
13. Шиян Н.І. Профільне навчання у школах сільської місцевості: теорія і практика Н.І. Шиян. - Полтава: АСМІ. 2004. - 442 с.

Допоміжна

1. Бібік Н.М. Проблема профільного навчання в педагогічній теорії і практиці. Профільне навчання: Теорія і практика // Зб. наук. праць за матеріалами методолог. Семінару АПН України. К.: Пед.преса, 2006. – С. 23-29.
2. Бібік Н. Профільна школа як стратегія рівного доступу до якісної освіти. – Директор школи. – 2004.- №37, жовтень. – С.2-3.
3. Василенко Н.В. Організація профільного навчання в середній школі. Методичні та нормативні засади організації профільного навчання.//Завучу. Усе для роботи.-2009.
4. Котова О. Принципи організації профільного навчання у старшій школі/ О. Котова // Школа. – 2009. – №2. – С. 43-50
5. Кремінський В.Г. Людиноцентризм як філософія творення українського суспільства. Профільне навчання: Теорія і практика // Зб. наук. праць за матеріалами методолог. Семінару АПН України. К.: Пед. преса, 2006. – С. 7-14.
6. Огнев'юк В.О. Профільна школа в категоріях цілей і цінностей освіти. Профільне навчання: Теорія і практика // Зб. наук. праць за матеріалами методолог. Семінару АПН України. К.: Пед. преса, 2006. – С. 15-22.
7. Пакуш М.А. Критерії готовності вчителя до профільного навчання фізики. Методичні рекомендації. Львів: Спом, 2004. – 16 с.
8. Пакуш М.А. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя до профільного навчання фізики у загальноосвітніх навчальних закладах.- Львів: Спом, 2005.- 20с.
9. Переходимо на профільне навчання. Інформаційно-методичні матеріали на допомогу працівникам освіти / Упорядники: Мороз Г.П., Николин М.М.
10. Профільне навчання: теорія і практика / (П.І. Замаскіна, В.І. Кизенко Л.А. Липова, В.В. Малишев, та ін.) під ред.. Л.А. Липової. – К.: ВВП «Компас», 2007. – 192 с.
11. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності. -К., 1997.
12. Самодрин А.П. Принцип профільного навчання. Психолого-педагогічний супровід профілізації освіти: теорія і практика. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Полтава, 10-11 грудня 2008 р.) / За ред. В.Ф. Моргуна. – Полтава: Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського, 2008. – С. 39-43.
13. Самодрин А. Профільне навчання в загальноосвітньому навчальному закладі / Анатолій Самодрин // Імідж сучасного педагога. – 2004. – № 7. – С. 51-54
14. Ярмаченко М.Д. Розвиток системи освіти і педагогічної думки на Україні. Нариси.-К., 1991.

15. Інформаційні ресурси

<http://psychologu.ru/pedagogika/01z990-1.htm>
<http://www.psy.com.ru/from/read/asp?id=1853>

<http://www.iriss.ru/eventdisplay?id>
<http://flogiston.ru/articles/labour/stano/art>
[http://www.Ecsocman.edu.ru/socis/msg 1213934.htm](http://www.Ecsocman.edu.ru/socis/msg_1213934.htm)
<http://azps.ru/articles/personal.htm>